

РЕШЕНИЕ

№ 5713

гр. София, 09.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Д СЪСТАВ, в публично заседание на единадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Силвана Гълъбова

Членове: Георги Ст. Чехларов
Виктория Мингова

при участието на секретаря Илияна Ив. Коцева
като разгледа докладваното от Силвана Гълъбова Въззивно гражданско дело
№ 20231100502943 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 – 273 ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на ответника С.Д.В.Р. /СДВР/ срещу решение от 19.12.2022 г. по гр.д. №12615/2020 г. на Софийски районен съд, 72 състав, с което жалбоподателят е осъден да заплати на М. П. П. на основание чл.178 ал.1 т.3 вр. чл.187 ал.5 т.2 ЗМВР сумата от 1498,00 лв., представляваща дължимо възнаграждение за периода 28.02.2017 г. – 28.02.2020 г. за извънреден труд /получен в резултат на преизчисляване на положения нощен труд в дневен/, ведно със законната лихва от 29.02.2020 г. до окончателното изплащане, и на основание чл.86 ал.1 ЗЗД сумата от 200,00 лв., представляваща лихва за забава за периода 01.04.2017 г. – 28.02.2020 г., както и разноски по делото, и по сметка на СРС – държавна такса и разноски.

В жалбата се твърди, че решението на СРС е неправилно, незаконосъобразно и постановено при съществено нарушение на съдопроизводствените правила. Сочи, че регламентацията на разпределението на работното време, отчитането му, компенсирането на държавните служители извън редовното време, режимът на дежурствата, времето за отдих и почивките на държавните служители са определени с Наредба 8121з-776/29.07.2016 г. на министъра на вътрешните работи, както и със заповеди на министъра на вътрешните работи, с които е определен размерът на допълнителното възнаграждение за нощен труд, като не е предвидено преобразуване на положения нощен труд към дневен. Предвид изложеното, жалбоподателят моли въззивния съд да отмени решението и да отхвърли изцяло предявените иски. Претендира разноски.

Въззиваемата страна М. П. П. в срока за отговор по чл.263 ал.1 ГПК не взема становище по жалбата. Не претендира разноски.

Съдът, като обсъди доводите във въззивната жалба относно атакувания съдебен акт и събраните по делото доказателства, достигна до следните фактически и правни

изводи:

Жалбата е подадена в срок и е допустима, а разгледана по същество е **основателна**.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата с изключение на случаите, когато следва да приложи императивна материалноправна норма, както и когато следи служебно за интереса на някоя от страните – т.1 от ТР №1/09.12.2013 г. по тълк.д. №1/2013 г. на ОСГТК на ВКС. Настоящият случай не попада в двете визирани изключения, поради което въззивният съд следва да се произнесе по правилността на решението само по наведените оплаквания в жалбата.

Процесното първоинстанционно решение е валидно, допустимо, но неправилно по следните съображения:

По делото не е спорно, че ищецът е заемал длъжността „Старши полицай“ към „01“ група „ВСК“, сектор „С-5“, ОСПСОВОР - СДВР, както и че в процесния период е работил на смени, всяка от които с продължителност 12 часа, при режим: 2 дневни смени, 2 дни почивка, 2 нощни смени, 2 дни почивка.

Съгласно разпоредбата на чл.176 ЗМВР brutното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения. Допълнителни възнаграждения се изплащат на държавните служители за прослужено време /т.1/, изпълнение на специфични служебни дейности /т.2/, извънреден труд /т.3/, работа при специфични условия /т.4/, постигнати резултати в служебната дейност /т.5/, /чл.178 ал.1 ЗМВР – в приложимата му към иския период редакция/. В чл.179 ал.1 и ал.2 ЗМВР е предвидено, че на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за научна степен, за полагане на труд през нощта от 22,00 до 6,00 ч., за полагане на труд на официални празници и за времето на разположение, като условията и редът за изплащането им се определят с наредба на министъра на вътрешните работи, а техният размер – с негова заповед.

В разпоредбата на чл.187 ал.1 ЗМВР /в редакцията към ДВ бр.81/2016 г./ е предвидено, че нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица. В ал.3 е предвидено, че работното време на държавните служители, които работят на смени /8-, 12-или 24-часови смени/ сумирано за тримесечен период, като при работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. Съгласно чл.187 ал.5 и ал.6 ЗМВР работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с допълнителен платен годишен отпуск за работата в работни дни и с възнаграждение за извънреден труд за работата в почивни и празнични дни – за служителите на ненормиран работен ден и с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период – за служителите, работещи на смени, като възнаграждението е в размер на 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение.

Въз основа на законовата делегация на чл.187 ал. 9 ЗМВР е издадена Наредба №81213-776/29.06.2016 г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдик и почивките на държавните служители в Министерството на вътрешните работи, действала през иския период. Съгласно чл.31, чл.32 и чл.33 от наредбата положеният извънреден труд се заплаща съобразно разпоредбите на ЗМВР, като няма разпоредба, уреждаща плащане на допълнително възнаграждение за нощен труд, положен от държавния служител. Наредба №81213-776/29.06.2016 г. е отменена с решение от 10.12.2019 г. по адм.д. №8601/2019 г. по описа на ВАС, обн. в ДВ на 14.01.2020 г. Действала през процесния период е и Наредба №81213-908/02.08.2018 г. за условията и реда

за изплащане на допълнителни възнаграждения на държавните служители за научна степен, за полагане на труд през нощта от 22,00 ч. до 06,00 ч., за полагане на труд на официални празници и за времето на разположение в сила от 14.08.2018 г., както и Наредба №81213-1059/26.09.2019 г. за условията и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения на държавните служители за научна степен, за полагане на труд през нощта от 22,00 ч. до 06,00 ч., за полагане на труд на официални празници и за времето на разположение в сила на 04.10.2019 г. С тези две наредби се въвежда правило, че се дължи допълнително възнаграждение за положен нощен труд от 22 до 6 часа. В приложимите към процесния период подзаконови нормативни актове, обаче, не е предвидено правило за трансформиране на нощния труд в дневен. В този случай, следва да се има предвид разпоредбата на чл.188 ал.2 ЗМВР, съгласно която държавните служители, които полагат труд за времето между 22,00 и 6,00 ч., се ползват със специалната закрила по КТ. Следователно и доколкото ЗМВР е специален закон, уреждащ статута на държавните служители в МВР, то за неуредените случаи субсидиарно намират приложение разпоредбите на ЗДСл и КТ /в този смисъл е т.23 ТР № 6/2012 г. на ОСГТК на ВКС/.

Съгласно разпоредбата на чл.67 ал.7 т.1 ЗДСл и чл.20 и чл.21 Наредба за заплатите на служителите в държавната администрация допълнителното възнаграждение за всеки отработен нощен час или част от него /след 22,00 ч. до 06,00 ч./ е до 0,25 лв., а за положен извънреден труд за работа при сумирано изчисляване на работното време се заплаща допълнително възнаграждение от 50 % върху индивидуалната основна заплата. В НСОПЗ – чл.8 /в относимата му редакция/ също е предвидено правило, че за всеки отработен нощен час или за част от него между 22,00 ч. и 6,00 ч. на работниците и служителите се заплаща допълнително трудово възнаграждение за нощен труд в размер не по-малък от 0,25 лв. Съгласно правилото, предвидено в чл.9 ал.2 НСОПЗ, при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Съгласно разпоредбата на чл.140 ал.1 КТ, нормалната продължителност на работното време през нощта при 5-дневна работна седмица е до 7 часа. Отношението между определената в чл.187 ал.1 ЗМВР нормална продължителност на работното време – 8 часа дневно или 40 часа седмично и нормалната продължителност на нощното работно време – 7 часа, установени за подневно отчитане на работното време на служителите в МВР, е 1,143.

В разпоредбата на чл.18 ал.3 НСОПЗ е предвидено, че при сумирано изчисляване на работното време броят на отработените дни се установява, като отработените часове през месеца след превръщането на нощните часове в дневни се разделят на дневната продължителност на работното време, установена за работното място при подневно отчитане на работното време. В приложимата към процесния период Наредба №81213-776 от 29.07.2016 г. не е предвидена подобна корекция чрез превръщане на нощните часове в дневни при отчитане и заплащане на извънреден труд. В чл.26 ал.1 от тази наредба е предвидено, че при сумирано отчитане на работното време общият брой на отработените часове по график се сравнява с нормата работни часове за отчетния период, получена от броя календарни работни дни за периода, умножени по цифрата осем. Получените часове над тази норма се отчитат като положен труд извън редовното работно време.

Съгласно ТР №1/2020 г. на ОСГТК на ВКС, при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на МВР не са приложими разпоредбите на КТ и на НСОПЗ /в частност разпоредбата на чл.9 ал.2 от същата наредба/ и следва да се прилагат разпоредбите на специалния ЗМВР и на издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове.

В мотивите си към същото тълкувателно решение ВКС възприема становището, че ЗМВР е специален нормативен акт, регламентиращ статута на служителите, работещи в

системата на МВР, което обосновава различен метод на правно регулиране на работното време и трудовото възнаграждение и че в него няма препращаща норма, която да даде основание да се прилагат субсидиарно разпоредбите на КТ и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове, в т.ч. и НСОПЗ. Съгласно чл.46 ал.2 изр.1 ЗНА, за да се приложи правна уредба по аналогия са необходими определени предпоставки. Първата предпоставка е празнота в закона. По задължителен за съдилищата начин е прието, че ЗМВР не съдържа празнота относно продължителността на работното време на служителите в МВР, изразено в брой на часовете. Анализирайки разпоредбата на чл.187 ал.1 ЗМВР ВКС приема, че по смисъла на същата норма „8 часа дневно“ означава 8 астрономически часа, независимо от частта на денонощието, в която работният ден се разполага – през деня, в неговата „светла“ част и през нощта – в неговата „тъмна“ част, в последната хипотеза от 22:00 ч. до 06:00 ч. 12 ч. Съпоставката на нормите на чл.187 ал.1 и 3 ЗМВР с чл.140 КТ показва, че разпоредбите на ЗМВР установяват по-голяма продължителност на работното време на нощния труд на служителите от МВР в сравнение с тази на работниците и служителите по трудово правоотношение. Различието - установената с разпоредбите на ЗМВР по-голяма продължителност на работното време на нощния труд за служителите от МВР се аргументира с основните функции на МВР, регламентирани в чл.2 ал.1 ЗМВР. Разпоредбите на чл.179 и чл.187 ал.9 ЗМВР са делегиращи законови норми, които предвиждат условията и реда за полагане на нощен труд, включително отчитането му и заплащането да се извършват със съответните актове - наредба и заповед. С последната, представляваща индивидуален административен акт, се предвижда министърът на вътрешните работи да определя размера на възнаграждението за положен нощен труд. Действително в издадените наредби липсва правило като това на чл.9 ал.2 НСОПЗ, но липсата е обяснима с волята на законодателя да не се създава норма за преобразуване на нощни часове в дневни. Не са налице и останалите две предпоставки за прилагането на чл.46 ал.2 изр.1 ЗНА. ВКС приема, че случаите по ЗМВР и по КТ не са сходни. Трудовото правоотношение е насочено към изпълнение на частен интерес, а служебното правоотношение се реализира за осъществяване на държавна власт, т.е. като вид правоотношения те са различни, а не сходни. Становището на ВКС е, че прилагането на НСОПЗ към служебните правоотношения няма да обезпечи постигането на законова цел, доколкото методите на регулиране на отношенията и заложената в чл.187 ал.1 ЗМВР воля на законодателя е да се прилага еднаква продължителност на работното време през деня и нощта – „8 часа дневно“, независимо от частта на денонощието, в която работният ден се разполага - през деня или през нощта. При разработването на ЗМВР законодателят е съобразил спецификата на служебните правоотношения и равенството на гражданите пред закона, като неблагоприятните последици от полагането на нощен труд от служители на МВР се компенсира със съответните компенсаторни механизми - допълнително възнаграждение за прослужено време /чл.178 ал.1 т.1 ЗМВР/, по-голям основен платен годишен отпуск /чл.189 ал.1 ЗМВР/, обезщетение при прекратяване на служебно правоотношение /чл.234 ал.1 ЗМВР/, по - благоприятен режим за заплащане на извънреден труд /чл.187 ал.5, 6 и 7 ЗМВР/, липса на задължение за заплащане на осигурителни вноски и по - благоприятни условия за придобиване право на пенсия /чл.69 ал.2 КСО/, пенсиониране при условията на I категория труд /чл.69 КСО/ и др.

Поради изложеното и като се съобрази даденото от ВКС тълкуване, че работното време на държавните служители в МВР се отчита по специален ред следва да се приеме, че е недопустимо към техните правоотношения по аналогичното да се приложи ЗДСл. или КТ, в т.ч. - конвертиране на часовете труд положен през нощта в дневни часове с коефициент 1,143. След като положеният нощен труд е в рамките на установеното работно време от 8 часа, не се явява извънреден и подлежи на компенсиране чрез заплащане като нощен по тарифната справка, определена в индивидуалните административни актове, каквито са заповедите на министъра на вътрешните работи.

Ето защо, при съобразяване на горното задължително тълкуване, следва да се приеме, че в случая не могат да се прилагат субсидиарно издадените по приложение на Кодекса на труда подзаконовни нормативни актове. Като се съобразят постановките в ТР №1/2023 г. на ОСГК на ВКС, следва да се направи извод, че в случая е неприложим чл.9 ал.2 НСОПЗ, според който при сумарно изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на съотношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място.

С оглед изложеното по-горе относно неприложимостта на разпоредбата на чл.9 ал.2 НСОПЗ, не следва отработените нощни часове от ищеца да бъдат преизчислявани с коефициент 1,143 и не следва да се вземат предвид при преценка дали е положен извънреден труд извън установеното за него работно време, което води до извод за неоснователност на предявения иск за заплащане на обезщетение за положен извънреден труд.

Претенцията по чл.86 ал.1 ЗЗД за обезщетение за забавено изпълнение е акцесорна спрямо главния дълг за допълнително възнаграждение за извънреден труд и предвид горните изводи на съда за липса на главен дълг, също следва да бъде отхвърлена.

Поради изложеното и тъй като крайните изводи на двете съдебни инстанции не съвпадат, първоинстанционното решение следва да се отмени и вместо него се постанови друго, с което исковете се отхвърлят.

С оглед изхода на делото и направеното искане на ответника на основание чл.78 ал.3 и ал.8 ГПК следва да се присъдят разноски в първоинстанционното производство в размер на сумата от 100,00 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение, и на основание чл.78 ал.1 и ал.8 ГПК разноски във въззивното производство в размер на сумата от 33,96 лв., представляваща държавна такса и сумата от 100,00 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение.

Воден от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло решение №20071958/19.12.2022 г., постановено по гр.д. №12615/2020 г. по описа на СРС, ГО, 72 състав, **и вместо него постановява:**

ОТХВЪРЛЯ предявените от **М. П. П.**, ЕГН *****, адрес: гр. София, жк. „Дружба“, бл.****, срещу **С.Д.В.Р.**, адрес: гр. София, ул. „**** I“ №5, кумулативно съединени искове с правно основание чл.187 ал.5 т.2 ЗМВР вр. чл.179 ал.1 ЗМВР вр. чл.178 ал.1 т.3 ЗМВР, за заплащане на сумата от 1498,00 лв., представляваща допълнително възнаграждение за положен извънреден труд под формата на нощен труд за периода 28.02.2017 г. – 28.02.2020 г., и с правно основание чл.86 ал.1 ЗЗД за заплащане на сумата от 200,00 лв., представляваща лихва за забава за периода 01.04.2017 г. – 28.02.2020 г.

ОСЪЖДА **М. П. П.**, ЕГН *****, адрес: гр. София, жк. „Дружба“, бл.****, да заплати на **С.Д.В.Р.**, адрес: гр. София, ул. „**** I“ №5, на основание чл.78 ал.3 и ал.8 ГПК сумата от **100,00 лв.**, представляваща разноски в първоинстанционното производство, и на основание чл.78 ал.1 и ал.8 ГПК сумата от **133,96 лв.**, представляваща разноски във въззивното производство.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____